

مدیریت ورزشی _ تابستان ۱۳۹۲
شماره ۱۷- ص ص: ۷۳- ۵۵
تاریخ دریافت: ۹۰/۱۰/۰۳
تاریخ تصویب: ۹۱/۰۳/۲۲

رابطه فناوری اطلاعات و مدیریت دانش در فدراسیون های ورزشی

۱. یزدان سبحانی^۱ - ۲. حبیب هنری - ۳. جواد شهلائی - ۴. علیرضا احمدی

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور تهران، ۲ و ۳. استادیار دانشگاه علامه طباطبائی، ۴. کارشناس ارشد دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده

هدف از این پژوهش، بررسی رابطه فناوری اطلاعات و مدیریت دانش در فدراسیون های ورزشی است. روش تحقیق پیمایشی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری تحقیق کلیه فدراسیون های ورزشی بودند که ۱۲ فدراسیون (۷ فدراسیون انفرادی و ۵ فدراسیون تیمی) به عنوان نمونه انتخاب شدند. تعداد کارکنان فدراسیون های منتخب ۳۷۸ نفر بود که براساس جدول مورگان و روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای ۱۹۱ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار اندازه گیری پرسشنامه فناوری اطلاعات فتنی (۱۳۸۹)، مدیریت دانش عسگری (۱۳۸۴) دو ضریب اعتبار آنها از طریق آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۷۹ به دست آمد. از روش های آمار توصیفی به منظور طبقه بندی نمره های خام و ترسیم جداول و نمودارها و از آمار استنباطی (آزمون کلوموگروف - اسمیرنوف، ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل واریانس یکطرفه و تحلیل رگرسیون چندگانه) به منظور بررسی فرضیه تحقیق استفاده شد. نتایج نشان می دهد که بین مؤلفه های فناوری اطلاعات و مدیریت دانش در فدراسیون های ورزشی منتخب رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین ضرایب رگرسیون چندگانه حاکی از آن است که مؤلفه های فناوری اطلاعات پیش بینی کننده معناداری برای مدیریت دانش هستند. به نظر می رسد تجهیز فدراسیون های ورزشی به فناوری های روز دنیا و ایجاد امکان آشنایی و کار با این فناوری ها برای کارکنان این سازمان ها می تواند چرخه گرایی دانش در بخش های مختلف سازمان را تسهیل کند.

واژه های کلیدی

فناوری اطلاعات، مدیریت دانش، فدراسیون ورزشی، کارکنان.

مقدمه

در عصر حاضر مسائلی مطرح است که دیگر با راهکارهای گذشته حل شدنی نیستند. ویژگی عمده مسائل امروزی در بزرگی و وسعت مقدار داده‌ها و اطلاعاتی است که باید جمع‌آوری، نگهداری، تولید، پردازش، بازیابی و تحلیل شوند. این ویژگی که مولد بخش اعظم پیچیدگی‌های سازمانی است، حرکت به‌سوی توسعه فناوری نوینی به نام فناوری اطلاعات را موجب می‌شود که به کمک آن کار با داده‌ها و اطلاعات فراوان تسهیل شود (۱). باوجود عمر نسبتاً کوتاه فناوری اطلاعات و رشد و گسترش سریع آن، تعاریف و برداشت‌های متفاوتی از آن ارائه شده است که با نگاهی دقیق و عمیق، ناسازگاری‌هایی نیز بین آنها مشاهده می‌شود (۲۲). این تعاریف دامنه گسترده‌ای از مفاهیم را دربرمی‌گیرد که گاهی به‌صورتی کاملاً محدود، در حد پردازش رایانه‌ای عملیات و در مواردی نیز به‌صورت گسترده‌تر و به‌عنوان یک فناوری که حیات سازمان به آن وابسته است، از آن یاد شده است. از دیدگاه مانتل^۱ (۲۰۰۶) فناوری اطلاعات عبارت است از گردآوری، ذخیره‌سازی، ساماندهی، پردازش و نشر اطلاعات اعم از صوت، تصویر، متن یا عدد که با استفاده از ابزار رایانه‌ای و مخبراتی صورت می‌پذیرد (۲۹). در تعریفی دیگر از هیسمن اوغلو^۲ (۲۰۱۱)، فناوری اطلاعات به فناوری‌های چندرسانه‌ای از جمله رایانه، نرم‌افزار، اینترنت، تلفن، تلویزیون و همچنین پروژه‌های کاری اینترنتی، پست الکترونیک، وبلاگ، ماهواره و ... اشاره دارد (۲۴). دیکا و هامیتی^۳ (۲۰۱۱) نیز به‌طور خلاصه فناوری اطلاعات را ترکیبی از تجهیزات ارتباطی و رایانه می‌دانند (۲۱). در واقع فناوری اطلاعات پدیده‌ای است که از به‌کارگیری وسیع سیستم‌های کامپیوتری در سازمان‌ها و جامعه و تحول عمیق ناشی از به‌کارگیری آن به‌وجود آمده است (۱۳).

این فناوری حدود دو دهه قبل با به‌عرضه میدان‌های علمی و صنعتی گذشته و امروز به‌عنوان یک تخصص بین‌رشته‌ای با تلفیق علوم رایانه‌ای، ریاضیات اطلاعات‌رسانی، مخبریات و دانش مدیریت در فهرست فناوری‌های نوین جهانی قرار گرفته است (۶). مهم‌ترین ویژگی فناوری‌های اطلاعاتی این است که به‌طور پیوسته قابلیت‌های تکنولوژیکی آنها افزایش و هزینه استفاده از آنها کاهش می‌یابد. در حال حاضر سرمایه‌گذاری در این بخش با سرعت چشمگیری همراه است، به‌طوری‌که در آمریکا هزینه خرید محصولات تکنولوژیکی بیش از ۵۰ درصد

1. Mantle

2. Hismanoglu

3. Dika, A. and Hamiti

هزینه‌های سازمان را به خود اختصاص می‌دهد (۲۳)، با وجود این پیشرفت شگرف در زمینه تکنولوژی، همچنان نیروی انسانی در هر سازمانی مهم‌ترین و باارزش‌ترین منبع و مخاطب اصلی فناوری اطلاعات محسوب می‌شود. با این حال باید توجه داشت که چنانچه طبق عادت، این نیرو در برابر تغییرات حاصل از فناوری مقاومت کند، نمی‌توان به دستیابی به نتایج مطلوب امیدوار بود (۱۴). بر همین اساس بایلور و ریچی خاطرنشان می‌کنند که صرف نظر از پیچیدگی‌های خاص فناوری، در صورت نداشتن مهارت، دانش و نگرش مثبت به فناوری اطلاعات و ارتباطات، استفاده از آن امری محال خواهد بود (۱۷). بنابراین می‌توان گفت آینده از آن سازمان‌هایی خواهد بود که خود را با واقعیات و الزامات فناوری اطلاعات هماهنگ کنند (۱۳). از طرف دیگر، بررسی بیشینه نظری و آرای صاحب‌نظران نشان می‌دهد که ضرورت به‌کارگیری مدیریت دانش در سازمان‌ها انکارناپذیر است. عواملی مانند جهانی شدن، کوچک‌سازی و دولت‌ها و شهروندمحوری موجب می‌شود که توجه ویژه‌ای به مدیریت دانش صورت گیرد (۲). در سال‌های اخیر نیز بسیاری از سازمان‌ها به اجرای پروژه‌های مدیریت دانش پرداخته‌اند و این در واقع تلاشی برای بهبود و کسب مزیت رقابتی و باقی ماندن در عرصه رقابت است (۲۰). اهمیت فرایند دانش به‌عنوان یک منبع حیاتی برای سازمان در ادبیات نری مربوط به دانش به‌خوبی منعکس شده است. دانش یکی از مهم‌ترین منابع در سازمان‌های مدرن محسوب می‌شود، اما تعاریف متفاوت و متنوعی در کتاب‌ها و تحقیقات دانشگاهی در مورد آن وجود دارد (۲۶). کاسکینن و پیلانتو^۱ (۲۰۰۸) نگاهی فردگرایانه به دانش دارند و دانش را ترکیبی از ادراک، مهارت و تجربه فرد می‌دانند که همه اینها به چگونگی درک فرد از شرایط پیرامونش (فردی و اجتماعی) بستگی دارد (۲۵). اما نونکا و ونکراگه^۲ (۲۰۰۹) دانش را از جنبه سازمانی مد نظر قرار داده و معتقدند دانش به‌صورت بالقوه به‌وضعیت سازمان در جهت اتخاذ تصمیم مناسب کمک می‌کند و در عمل نیز به اقدام درست و به‌موقع منجر می‌شود (۳۰). ارتباط این دو دیدگاه سبب شده است که نظریه خلق دانش سازمانی از طریق فرایندی که دانش فردی را در اختیار دانش سازمانی قرار می‌دهد، مورد توجه قرار گیرد. فرایند خلق دانش سازمانی از چند مرحله تشکیل شده است که به خلق دانش آغاز شده و به مراحل استفاده، انتقال، تسهیم و همچنین ذخیره و بازیابی برای استفاده‌های آتی منتهی می‌شوند (۲۶). باوجود این نحوه استفاده از دانش موجود در سازمان‌های مدرن به نوع مدیریت این دانش و ابزار مورد استفاده آن بستگی دارد. مدیریت

۱. Koskinen, and Pihlanto

۲. Nonaka and Von Krogh

دانش که فرایند تولید ثروت و ارزش با استفاده از دارایی‌های فکری و مبتنی بر دانش است، نیازمند سیستمی است که بتواند این فرایند را پشتیبانی کند. اثربخشی مدیریت دانش مستلزم تلفیق و یکپارچه‌سازی منطقی زیرساخت‌های فنی، فرهنگی و انسانی است. فناوری اطلاعات به‌عنوان مهم‌ترین توانمندساز فرایند مدیریت دانش با سرعت و دقت زیاد، اجرای این فرایند را به‌طور چشمگیری بهبود بخشیده است (۳۶). باید اذعان کرد که بزرگ‌ترین عامل موفقیت مدیریت دانش در عصر حاضر، ظرفیت‌هایی است که فناوری اطلاعات بر آن ایجاد می‌کند (۳۵). برخی نویسندگان معتقدند فناوری اطلاعات جزیی از مدیریت دانش است و توانایی افزایش دانش سازمانی را ندارد (۲۰). برخی نیز اصرار می‌کنند که فناوری اطلاعات تنها بر جنبه کدگذاری دانش صریح مربوط می‌شود و دانش ضمنی را نادیده می‌گیرد. در هر حال دانش یکی از حیاتی‌ترین منابع رقابت‌های سازمانی است و مشخص شده که دانش سازمانی ممکن است از کل دارایی‌های سازمانی مهم‌تر باشد (۳۲). مدیریت دانش فرایندی هدفدار است که به‌طور همزمان فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطات انسانی را دربرمی‌گیرد تا سرمایه‌های فکری سازمان را افزایش داده و همگان را در این سرمایه مشارکت دهد (۷).

گودرزی و ابوترابی (۱۳۸۷) در پژوهش خود رابطه فناوری اطلاعات و مدیریت دانش مدیران ستادی سازمان تربیت بدنی را بررسی کردند. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که رابطه معناداری بین زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات با خلق دانش وجود ندارد. اما بین این زیرساخت و انتقال دانش رابطه معناداری مشاهده کرد (۱۲). افزاره (۱۳۸۶) در تحقیقی با عنوان آشنایی با مدیریت دانش با تأکید بر ارکان سه‌گانه مدیریت دانش یعنی انسان، فرایند و فناوری اطلاعات و ارتباطات اظهار می‌دارد که برای اجرای موفقیت‌آمیز مدیریت دانش باید تا همزمان و یکپارچه به انسان، فرایند و فناوری توجه شود (۵). قلی‌پور و امیری (۱۳۸۸) با بررسی تأثیر فناوری اطلاعات بر رفتار سازمانی به این نتیجه رسیدند که رابطه بسیار قوی بین استفاده از فناوری اطلاعات و رفتارهای سازمانی همچون رضایت شغلی، تعهد سازمانی، عجزین شدن با شغل، هم‌فشار شهروندی وجود دارد (۱۱). عزیزی و اسلام‌نژاد (۱۳۸۹) در بررسی و مقایسه‌ای که در مورد ابعاد مدیریت دانش بین سازمان‌های دولتی و خصوصی انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که در دو بعد فناوری اطلاعات و مدیریت دانش بین این سازمان‌ها تفاوت معناداری وجود دارد (۸). تسنگ^۱ (۲۰۰۸) در تحقیق خود بر روی شرکت‌های تابوانی رابطه فناوری اطلاعات و

مدیریت دانش را بررسی کرد و به این نتیجه رسید که بین فناوری اطلاعات و مدیریت دانش رابطه معناداری وجود دارد (۳۳).

واحدی و همکاران (۲۰۱۰) در تحقیق خود با عنوان «فناوری اطلاعات در برابر مدیریت دانش» عنوان می‌کند بهترین روش استفاده از فناوری اطلاعات در زمینه مدیریت دانش می‌تواند ترکیبی از دو عامل باشد، یکی آگاهی از محدودیت‌های فناوری اطلاعات و دیگری این حقیقت که هرگونه کاربرد فناوری اطلاعات بدون توجه به تغییرات فرهنگ جهانی نسبت به ارزش دانش ناچیز خواهد بود. محققان در این پژوهش تأکید می‌کنند که وجود فناوری اطلاعات در حمایت از دانش سازمانی نقش شایانی ایفا می‌کند (۳۴).

نیلز^۱ (۲۰۱۰) در بررسی وضعیت مدیریت دانش در صنعت آفریقای جنوبی به این نتیجه رسید که فناوری اطلاعات می‌تواند در تقویت مدیریت دانش مؤثر باشد (۳۰). مددی و همکاران (۲۰۱۱) سطح آشنایی و میزان استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات را در کارشناسان و اعضای هیأت علمی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران بررسی کردند. نتایج نشان داد که میزان آشنایی نمونه آماری با مؤلفه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات در حد سایت‌های معروفی مانند گوگل و یاهو و نرم‌افزارهایی مانند microsoft office word است (۲۸). سازمان‌های ورزشی عصر حاضر در معرض تغییرات مداوم قرار دارند. ارتباط و تعامل این سازمان‌ها با عوامل مختلفی چون دولت، بخش خصوصی، حامیان مالی و دیگر سازمان‌های ورزشی ملی و بین‌المللی و مهم‌تر از همه عوامل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی موجب می‌شود که این سازمان‌ها در معرض خواسته‌های متفاوت و گوناگونی قرار گیرند. از این‌رو ضروری است تا این سازمان‌ها برای حفظ جایگاه و موفق بودن در رسالت سازمانی خود از طریق به‌کارگیری مدیریت دانش و فناوری اطلاعات و دیگر روش‌های علمی عملکرد خود را بهبود بخشند. به نظر می‌رسد که شکاف بین وضعیت مطلوب و موجود فناوری اطلاعات در فدراسیون‌های ورزشی، این سازمان‌ها را در زمینه بهره‌گیری از مدیریت دانش با مشکلاتی مواجه ساخته که ارائه خدمات مطلوب و رقابت در محیط بسیار متحول و متغیر دنیای ورزش امروز را با مشکل مواجه خواهد کرد. هنری نیز در مقاله خود به افول جایگاه تربیت بدنی بر اثر عدم به‌کارگیری فناوری‌های اطلاعاتی اشاره می‌کند (۸). محققان در این پژوهش برآنند تا با بررسی فناوری اطلاعات و مدیریت دانش موجود در فدراسیون‌های ورزشی که به‌عنوان زیربنای اصلی

توسعه و پیشرفت رشته‌های مختلف ورزشی کشور شناخته می‌شوند میزان استفاده از مؤلفه‌های فناوری اطلاعات و رابطه آنها با مدیریت دانش را بررسی کنند و به این سؤال پاسخ دهند که مؤلفه‌های فناوری اطلاعات تا چه حد پیش‌بینی‌کننده مدیریت دانش در فدراسیون‌های ورزشی هستند؟

روش تحقیق

هدف اصلی این تحقیق بررسی رابطه فناوری اطلاعات و مدیریت دانش در فدراسیون‌های ورزشی است. باتوجه به ماهیت این پژوهش و با توجه به هدف مورد نظر، تحقیق حاضر به لحاظ روش از نوع همبستگی و از نظر هدف کاربردی است که به شکل میدانی انجام گرفت.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این پژوهش شامل تمام فدراسیون‌های ورزشی موجود در ایران است (۵۲ فدراسیون). روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای است. به این صورت که از تعداد فدراسیون‌های موجود، ۵ فدراسیون از ورزش‌های تیمی و ۷ فدراسیون از ورزش‌های انفرادی به‌عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. سپس از تعداد کارکنان این فدراسیون‌ها که ۲۷۸ نفر بودند، نمونه‌ای به حجم ۱۹۱ نفر با استفاده از جدول نمونه‌گیری مورگان و به‌صورت طبقه‌ای انتخاب شدند. از ۱۹۱ پرسشنامه داده‌شده به فدراسیون‌های مذکور، بعد از پیگیری‌های متعدد ۱۷۲ پرسشنامه برگردانده شد که از این تعداد ۱۶۴ پرسشنامه برای تجزیه و تحلیل‌های آماری استفاده شد.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات

ابزار اندازه‌گیری این پژوهش پرسشنامه فناوری اطلاعات فتحی (۱۳۸۹)، پرسشنامه مدیریت دانش عسگری (۱۳۸۴) چهار پرسشنامه‌های مورد استفاده، استاندارد بوده و در تحقیقات مختلفی استفاده شده‌اند. با این حال برای تعیین اعتبار (روایی) و حصول اطمینان از قابلیت اجرای پرسشنامه‌ها با ۱۰ تن از استادان مدیریت ورزشی ورزشی مشورت شد و نظر آنها در تهیه و اصلاح پرسشنامه‌ها اعمال شد و پس از برطرف کردن نکات مبهم، پرسشنامه نهایی در اختیار نمونه آماری قرار گرفت. پرسشنامه‌های مورد استفاده براساس مقیاس پنج ارزشی

لیکرت نمره‌گذاری شده و حداکثر نمره به‌دست‌آمده ۵ خواهد بود. برای اندازه‌گیری پایایی پرسشنامه‌ها اقدام به اجرای مقدماتی پرسشنامه در بین ۳۰ نفر از افراد جامعه آماری شد. باتوجه به نتایج، ارزش‌های آلفای کرونباخ در این پژوهش برای پرسشنامه‌های فناوری اطلاعات، مدیریت دانش، عملکرد سازمانی به‌ترتیب ۰/۸۵، ۰/۷۹، به‌دست آمد.

روش‌های آماری

در این تحقیق به دو روش توصیفی و استنباطی داده‌های به‌دست‌آمده از محل پرسشنامه تجزیه و تحلیل شد. از روش‌های آمار توصیفی به‌منظور طبقه‌بندی نمره‌های خام و ترسیم جداول و نمودارها استفاده شد. همچنین از آمار استنباطی (آزمون کلوموگروف - اسمیرنوف، ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل واریانس یکطرفه و تحلیل رگرسیون همزمان) به‌منظور بررسی فرضیه تحقیق استفاده شد.

نتایج و یافته‌های تحقیق

مشخصات فردی نمونه‌های تحقیق و توزیع آنها براساس سن، جنسیت، تحصیلات و سابقه کاری در جدول ۱ نشان داده شده است.

همان‌طور که جدول ۱ نشان می‌دهد ۵۷ نفر (۳۴/۸ درصد) از شرکت‌کنندگان در این تحقیق، زن و ۱۰۷ نفر (۶۵/۲ درصد) مرد بودند. مدرک تحصیلی ۳ نفر (۲ درصد) دیپلم، ۳۹ نفر (۲۴ درصد) فوق‌دیپلم، ۹۱ نفر (۵۵ درصد) لیسانس و ۳۱ نفر (۱۹ درصد) فوق‌لیسانس و بالاتر بودند. دیگر اطلاعات مربوط به سن و سابقه شغلی در جدول مذکور قابل مشاهده است. در شکل ۱ میزان استفاده فدراسیون‌های ورزشی از ابعاد فناوری اطلاعات نشان داده شده است.

جدول ۱ - توزیع فراوانی افراد براساس جنسیت، سن، سابقه کاری و سطح تحصیلات

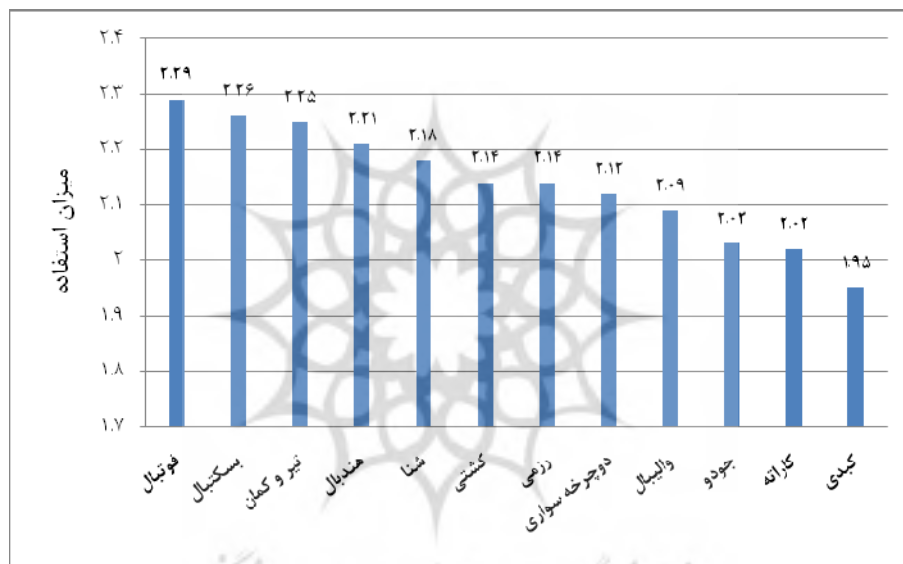
جنسیت							
مردان				زنان			
درصد		فراوانی		درصد		فراوانی	
۶۵/۲		۱۰۷		۳۴/۸		۵۷	
توزیع سنی							
بیشتر از ۵۰ سال		بین ۴۱ تا ۵۰ سال		بین ۳۱ تا ۴۰ سال		بین ۲۱ تا ۳۰ سال	
درصد		فراوانی		درصد		فراوانی	
۵/۳۶		۶		۲۵		۴۱	
۳۸		۲۳		۶۰		۳۷	
سابقه فعالیت در سازمان							
کمتر از ۵ سال		بین ۶ تا ۱۰ سال		بین ۱۱ تا ۱۵ سال		بیشتر از ۱۶ سال	
درصد		فراوانی		درصد		فراوانی	
۴۵		۲۸		۵۲		۳۲	
۳۸		۲۲		۲۹		۱۸	
سطح تحصیلات							
دیپلم		کاردانی		کارشناسی		کارشناس ارشد و بالاتر	
درصد		فراوانی		درصد		فراوانی	
۳		۲		۳۹		۲۴	
۹۱		۵۵		۳۱		۱۹	

شکل ۱ - میزان استفاده فدراسیون ها از ابعاد فناوری اطلاعات

باتوجه به شکل ۱ مشخص می‌شود که فدراسیون‌های ورزشی مورد پژوهش در مورد استفاده از ابعاد فناوری اطلاعات بیشتر از بعد سیستم‌های خودکارکردن فعالیت‌های اداری با میانگین $2/58$ استفاده می‌کنند. کمترین میزان استفاده از مؤلفه‌های فناوری اطلاعات مربوط به بعد سیستم‌های اطلاعات مدیریت با میانگین $1/58$ است. در شکل ۲، میزان استفاده از فناوری اطلاعات به تفکیک فدراسیون‌های مورد پژوهش و به‌صورت نزولی نشان داده شده است.

شکل ۲ - میزان استفاده از فناوری اطلاعات به تفکیک فدراسیون‌های مورد پژوهش

باتوجه به شکل ۲ مشخص می‌شود که فدراسیون‌های فوتبال و بسکتبال با میانگین $2/29$ و $2/26$ بیشترین و فدراسیون‌های کاراته و کبکدی با میانگین $2/02$ و $1/95$ کمترین استفاده را از فناوری اطلاعات در امور مرتبط با فدراسیون می‌برند. در جدول ۲ شاخص‌های توصیفی مدیریت دانش و مؤلفه‌های آن ارائه شده است.

جدول ۲ - شاخص‌های توصیفی مدیریت دانش و مؤلفه‌های آن

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد میانگین
خلق دانش	۳/۱۲	۰/۴۶۸	۰/۰۳۶
انتقال دانش	۲/۷۹	۰/۳۹	۰/۰۳
مدیریت دانش	۲/۹	۰/۳۷	۰/۰۲۹

جدول ۲ نشان می‌دهد که مدیریت دانش در فدراسیون‌های ورزشی با میانگین ۲/۹ و انحراف معیار ۰/۳۷ در حد متوسطی قرار دارد. نتایج مؤلفه‌های مدیریت دانش نیز نشان می‌دهد که خلق دانش با میانگین ۳/۱۲ نسبت به مؤلفه انتقال دانش با میانگین ۲/۷۹ وضعیت بهتری دارد.

یافته‌های استنباطی

باتوجه به نتایج آزمون کلوموگروف - اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن داده‌های حاصل از اجرای آزمون‌ها (مقادیر به‌دست‌آمده و سطح معناداری گزارش‌شده) توزیع داده‌ها نرمال است و می‌توان از آزمون‌های آماری پارامتریک برای تحلیل داده‌ها استفاده کرد. داده‌های حاصل از آزمون همبستگی پیرسون به شرح جدول ۳ است.

جدول ۳ - نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین مؤلفه‌های فناوری اطلاعات و مدیریت دانش

متغیرها	ضریب همبستگی	سطح معناداری
سیستم‌های پشتیبانی مدیریت ارشد	۰/۴۶	۰/۰۱
سیستم‌های اطلاعات مدیریت	۰/۳۹	۰/۰۱
سیستم‌های پشتیبانی تصمیم‌گیری	۰/۵۴	۰/۰۱
مدیریت دانش	۰/۵۸	۰/۰۱
سیستم‌های خودکار کردن فعالیت‌های اداری	۰/۴۲	۰/۰۱
سیستم‌های فرایند کار	۰/۴۱	۰/۰۱
سیستم‌های شبکه	۰/۵۳	۰/۰۱
فناوری اطلاعات		

همان‌طور که جدول ۳ نشان می‌دهد، باتوجه به ضرایب همبستگی پیرسون و سطح معناداری ($P < 0/01$) گزارش‌شده، بین مدیریت دانش و مؤلفه‌های فناوری اطلاعات همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. بیشترین مقدار بین سیستم‌های خودکار کردن فعالیت‌های اداری و مدیریت دانش وجود دارد ($r = 0/58$).

جدول ۴ - نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه مؤلفه‌های فناوری اطلاعات و مدیریت دانش با روش همزمان

متغیرها	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد	معنی داری
مؤلفه‌های فناوری اطلاعات	۰/۴۵۳	۰/۴۲۵	۰/۳۲۸	۰/۰۱

جدول ۴ نتایج تحلیل رگرسیون با روش همزمان را در صورتی که مؤلفه‌های فناوری اطلاعات وارد مدل شده‌اند، نشان می‌دهد. نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که ضریب تعیین تعدیل‌شده چندگانه برای ترکیب خطی مؤلفه‌های فناوری اطلاعات با متغیر مدیریت دانش برابر ۰/۴۲۵ است که به معنی آن است که مؤلفه‌های فناوری اطلاعات ۴۲ درصد واریانس متغیر مدیریت دانش را تبیین می‌کنند. جدول ۵ نتایج حاصل از تحلیل واریانس را نشان می‌دهد از طریق تحلیل واریانس معناداری مدل را ارزیابی می‌کنیم.

جدول ۵ - تحلیل واریانس (ANOVA) حاصل از رابطه مؤلفه‌های فناوری اطلاعات و مدیریت دانش

منابع تغییر	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	سطح معناداری
رگرسیون	۵/۷۶۷	۶	۰/۹۶۱		
باقی مانده	۱۶/۹۸۶	۱۵۷	۰/۱۰۸	۸/۸۸۴	۰/۰۱
کل	۲۲/۷۵۳	۱۶۳			

اطلاعات ارائه‌شده در جدول حاکی از آن است که اثر رگرسیون ($F = 8/884$)، ناشی از مؤلفه‌های فناوری اطلاعات از نظر آماری معنادار است. بنابراین می‌توان گفت که توان پیش‌بینی مدیریت دانش از طریق مؤلفه‌های فناوری اطلاعات وجود دارد. ازاین‌رو مؤلفه‌های فناوری اطلاعات واجد شرایط پیش‌بینی مدیریت دانش هستند ($P < 0/01$). جدول ۶ نشان‌دهنده ضرایب ابعاد فناوری اطلاعات برای پیش‌بینی مدیریت دانش است.

جدول ۶- ضرایب رگرسیون ارتباط مؤلفه‌های فناوری اطلاعات و مدیریت دانش

متغیر	شاخص آماری		ضرایب غیراستاندارد		ضریب
	B	خطای استاندارد	Beta	استاندارد	
				نسبت t	
معنی داری					
ضریب ثابت	۲/۲۱۷	۰/۱۸۷		۱۱/۸۶۰	۰/۰۱
سیستم پشتیبانی مدیریت ارشد	۰/۱۱۳	۰/۰۵۱	۰/۱۲۵	۱/۲۵۹	۰/۰۱
سیستم های اطلاعات مدیریت	۰/۱۸۹	۰/۳۸۶	۰/۲۴۶	۱/۷۰۷	۰/۰۱
سیستم های پشتیبانی تصمیم گیری	۰/۲۹۰	۰/۰۶۸	۰/۳۸۶	۴/۸۲۸	۰/۰۱
سیستم های خودکار کردن فعالیت های اداری	۰/۲۲۵	۰/۰۶۹	۰/۲۸۶	۳/۲۵۰	۰/۰۱
سیستم های فرایند کار	۰/۲۳۹	۰/۰۵۶	۰/۳۶۷	۴/۲۶۴	۰/۰۱
سیستم های شبکه	۰/۱۲۶	۰/۰۴۳	۰/۲۲۳	۲/۹۲۱	۰/۰۱

نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد که بین مؤلفه‌های فناوری اطلاعات و مدیریت دانش رابطه خطی وجود دارد. باتوجه به مقادیر ضریب رگرسیون (Beta) و مقادیر (t) و سطح معناداری ($P < ۰/۰۱$) می‌توان نتیجه گرفت به‌ترتیب مؤلفه‌های سیستم‌های پشتیبانی تصمیم‌گیری (۰/۳۸۶)، سیستم‌های فرایند کار (۰/۳۶۷)، سیستم‌های خودکار کردن فعالیت‌های اداری (۰/۲۸۶)، سیستم‌های اطلاعات مدیریت (۰/۲۴۶)، سیستم‌های شبکه (۰/۲۲۳) و سیستم پشتیبانی مدیران ارشد (۰/۱۲۵) پیش‌بینی‌کننده‌های مدیریت دانش هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های توصیفی مربوط به میزان استفاده از فناوری اطلاعات در فدراسیون‌های ورزشی نشان داد فدراسیون‌های مورد پژوهش در این زمینه در حد متوسطی قرار دارند که این امر برای رقابت با فدراسیون‌های ورزشی خارجی نویدبخش نخواهد بود. این یافته‌ها با نتایج تحقیق فتحی (۱۳۸۹) و احمدپور (۱۳۸۹) همخوانی دارد (۱۰، ۳). نتایج تحقیق احمدپور (۱۳۸۹) نشان داد بیشتر مدیران ارشد فدراسیون‌های ورزشی و مدیران ستادی وزارت ورزش و جوانان (۸۸/۶ درصد) کمتر از ۱۰ ساعت در هفته از کامپیوتر استفاده می‌کنند. همچنین بیشترین میزان استفاده این مدیران از مؤلفه‌ها و ابعاد فناوری اطلاعات و ارتباطات در سازمان‌های ورزشی متنوع استفاده از نرم‌افزارهای پاور پوینت و ورد است (۳).

با عنایت به نتایج به‌دست‌آمده و نتایج تحقیقات قبلی، به‌طور کلی در زمینه استفاده از فناوری اطلاعات، فدراسیون‌های ورزشی جمهوری اسلامی ایران تا سطح بسیار خوب فاصله دارند. به هر حال امروزه فناوری اطلاعات چیزی فراتر از ایجاد ارتباط مستقیم میان افراد از طریق برنامه‌های کاربردی مانند پست الکترونیک، اتاق گفت‌وگو، ویدئو کنفرانس و انواع دیگر ابزار گروهی است. فناوری اطلاعات می‌تواند به‌عنوان یک پایگاه اطلاعاتی با ذخیره‌سازی و تسهیم دانش، بهترین شیوه برای حفظ سرمایه‌های فکری در سازمان باشد (۳۲). بنابراین به‌نظر می‌رسد سازمان‌هایی مانند فدراسیون‌های ورزشی که پیوسته در حال رقابت با رقبای خارجی خود هستند، ناچارند برای حفظ مزیت رقابتی خود توجه ویژه‌ای به موضوع فناوری اطلاعات داشته باشند. بنابراین فدراسیون‌های ورزشی باید برای پیشرفت در این زمینه کلیه کارکنان و کارشناسان خود را به‌عنوان نیروی محرکه سازمان با فناوری‌های موجود در دنیا آشنا کرده و با ارائه آموزش‌های لازم به آنها، موجبات پیشرفت و رقابت خارجی را فراهم کنند. یافته‌های توصیفی مربوط به مدیریت دانش نیز بیانگر این نکته است که موضوع خلق دانش در سازمان میانگین بالاتری نسبت به انتقال دانش دارد.

گودرزی و ابوترابی (۱۳۸۷) نشان دادند که بین خلق و انتقال دانش در سازمان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (۱۲). در الگوی سنتی، سازمان‌ها و افراد اغلب تمایلی به انتقال و تبادل دانشی که از آن برخوردارند، ندارند. زیرا به‌جای اینکه به دانش به‌عنوان منبع سازمانین گاه کنند، به دانش به‌منزله منبع قدرت برای منافع شخصی و ارتقای درجه خود می‌نگرند. اغلب مدیران دانش را به‌عنوان منبع قدرت، اهرم نفوذ و ضامن استمرار شغل خود می‌پندارند و تمایلی ندارند آن را با دیگران تسهیم کنند، زیرا می‌ترسند با این کار کنترل دانش سازمان را از دست بدهند (۱۹). در حقیقت دانشی که در سازمان به گردش درنیاید، رشد نخواهد کرد و در نهایت کهنه شده و به مانع تبدیل خواهد شد. به‌طور خلاصه گردش دانش از طریق تسهیم، کسب و مبادله، به تولید دانش جدید منجر خواهد شد که این مسئله بدون استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی غیرممکن به‌نظر می‌رسد. این پیامی است که از حرکت رو به جلو دانش می‌توان دریافت (۳۲). سازمانی که از تسهیم اطلاعات و خلق دانش میان کارکنانش حمایت می‌کند، بیشتر می‌تواند فرایندهای مؤثر کارآمد را تعریف کند و عملکرد سازمانی خود را بهبود بخشد (۱۲). بنابراین فدراسیون‌های ورزشی باید نسبت به این دو مؤلفه رویکردی کل نگر

داشته باشند و با ایجاد روحیه کار گروهی زمینه انتقال و تسهیم دانش سازمانی خلق شده توسط کارکنان را فراهم آورند.

باتوجه به نتایج آزمون همبستگی پیرسون مشاهده شد رابطه مثبت و معناداری در سطح ۰/۰۱ بین مدیریت دانش و مؤلفه‌های فناوری اطلاعات در فدراسیون‌های ورزشی مورد پژوهش وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون همزمان نشان داد که مؤلفه‌های فناوری اطلاعات پیش‌بینی‌کننده معناداری برای مدیریت دانش هستند. بنابراین می‌توان استنباط کرد که هرچه استفاده از مؤلفه‌های فناوری اطلاعات در فدراسیون‌های ورزشی بیشتر باشد، این امر می‌تواند به فرایند چرخه مدیریت دانش و تبدیل فدراسیون‌ها به سازمانی دانش‌محور کمک فراوانی کند. یافته‌های این پژوهش با نتایج پژوهش‌های تسنگ (۲۰۰۸)، نیلز (۲۰۱۰)، واحدی و همکاران (۲۰۱۱)، لی رن^۱ و همکاران (۲۰۱۱)، گودرزی و ابوترابی (۱۳۸۷) و عزیزی (۱۳۸۹) همخوانی دارد (۳۲، ۳۱، ۲۸، ۲۵، ۱۲، ۸).

به اعتقاد اندرسون تعامل صحیح بین افراد، فناوری و فرایندهای سازمانی، مدیریت دانش را به موفقیت می‌رساند (۱۶). امروزه سازمان‌ها با حجم انبوهی از اطلاعات و دانش مواجهند که اداره و بهره‌برداری صحیح از آن به دغدغهای بزرگ برای این سازمان‌ها تبدیل شده است. از طرف دیگر، تغییرات سریع در دنیای امروز، سازمان‌ها را با چالش‌های مختلفی روبه‌رو کرده است (۱۵). در این میان سازمان‌هایی موفق می‌شوند که به کمک ابزارهایی مدیریتی و فناوری‌های نوین، از فرصت‌های ایجادشده به نفع خود استفاده کنند. مدیریت دانش یکی از این ابزارهاست (۱۸). باتوجه به این مطلب، عامل موفقیت سازمان‌های هزاره سوم در صحنه‌های رقابتی، حرکت به‌سوی مدیریت دانش و دانش‌محوری است. آنچه موجب تسهیل فرایند مدیریت دانش و تبدیل آن به مزیت رقابتی شده، نقش پشتیبانی‌کننده فناوری اطلاعات است (۳۴). به اعتقاد هات (۲۰۰۱) نیز هنگامی که در سازمان دانش‌آفرین با مشکلات غیرمنتظره روبه‌رو می‌شود، فناوری اطلاعات در نقش تواناساز مدیریت دانش می‌تواند به بهترین نحو مورد استفاده قرار گیرد و بین داده، اطلاعات و دانش یک چرخه زاینده‌ای ایجاد کند (۱۸).

مدیریت دانش و فناوری اطلاعات در چند سال گذشته رشد روزافزونی داشته است. به‌دلیل تغییرات گسترده در سازمان‌ها و مسائل مربوط به آنها و وجود رقابت بی‌وقفه به‌منظور کسب موقعیت بهتر در میان رقبای

1. Li - Ren

بین‌المللی، آشنایی سازمان‌ها با وظایف و کارکردهای مدیریت دانش به مدد فناوری اطلاعات به امری اجتناب‌ناپذیر تبدیل شده است (۷). کارکنان سازمان‌های ورزشی از جمله فدراسیون‌های ورزشی، به‌عنوان نیرو و منبع اصلی سازمان، نقش عمده‌ای در موفقیت مدیریت دانش ایفا می‌کنند. از طرف دیگر، بیشترین ارزش فناوری اطلاعات در مدیریت دانش، افزایش قابلیت دسترسی افراد به دانش و تسریع انتقال آن است. فناوری اطلاعات امکان بیرون کشیدن دانش را از ذهن صاحبان دانش فراهم می‌سازد (۱۵). سپس با همین فناوری می‌توان این دانش را در قالب‌های منظم گنجانده و به دیگر اعضای داخلی سازمان منتقل کرد. در این راستا، باید با ایجاد زیرساخت‌ها و فرایندهای مناسب و نیز آماده‌سازی اعضای سازمان به‌عنوان دانشکاران از این دارایی و منبع کلیدی به‌درستی استفاده کرد. لازمه تحقق این امر ایجاد مدیریت دانش در سازمان است، در این راستا مدیریت دانش باید از طریق ایجاد پیوند مناسب بین عناصر اصلی سازمان یعنی انسان، ساختار و فناوری و با اتخاذ تدابیر و روش‌های مناسب، وظایف خود یعنی خلق، کسب، توسعه، تسهیم، نگهداری، به‌کارگیری و ارزیابی دانش را به‌صورت اثربخش انجام دهد (۴). بنابراین فدراسیون‌های ورزشی، به‌عنوان متولیان اصلی ورزش حرفه‌ای کشور باید همگام با پیشرفت‌های روز دنیا در زمینه فناوری اطلاعات و ارائه آموزش‌های مناسب به کارکنان برای استفاده بهینه از این ابزار قدرتمند، فناوری اطلاعات را به‌عنوان نیروی محرکه و عامل مؤثر در پیشرفت و موفقیت مدیریت دانش و غلبه بر چالش‌ها به‌کار گیرند.

منابع و مآخذ

۱. ابزری، محمد. اعتباریان، اکبر. (۱۳۸۶). "تأثیر فناوری اطلاعات بر بهبود عملکرد سازمانی در صدا و سیما مرکز کهگیلویه و بویراحمد". مجله دانشکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه اصفهان، سال نوزدهم، شماره ۲، صص ۱۰۳ - ۷۰.
۲. ابطحی، سیدحسن. صلوانی، عادل. (۱۳۸۵). "مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند تصمیم‌گیری مدیران سازمان‌های ورزشی". پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.

۳. احمدپور، مولود. (۱۳۸۹). "نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند تصمیم‌گیری مدیران سازمان‌های ورزشی". پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.
۴. افزاره، عباس. (۱۳۸۶). "مدیریت دانش و فناوری اطلاعات دانشکده مهندسی صنایع". دانشگاه صنعتی امیرکبیر.
۵. حمیدی، کوروش. (۱۳۸۶). "مجموعه مقالات اولین کنفرانس ملی مدیریت دانش". انتشارات دایره سفید، بهمن ماه ۸۶.
۶. رحمانی، سهیلا. (۱۳۸۸). "بررسی تأثیر فناوری اطلاعات بر استقرار مدیریت دانش". پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.
۷. عباسی، محمدرضا. مکی، منوچهر. (۱۳۸۹). "ضرورت نوآوری در اجرای برنامه‌های مدیریت دانش و مدیریت فناوری اطلاعات در ایران". فصلنامه تخصصی بارک و مراکز رشد، شماره ۲۴، صص ۲۱-۱۲.
۸. عزیزی، شهریار. اسدنژاد، مهدی. (۱۳۸۹). "بررسی و مقایسه ابعاد مدیریت دانش بین سازمان‌های دولتی و خصوصی". نشریه مدیریت فناوری اطلاعات، دوره ۲، شماره ۴، صص ۹۹-۱۱۶.
۹. فراهانی، ابوالفضل. زارعی، مریم. (۱۳۸۸). "فناوری اطلاعات و رابطه آن با عملکرد تحصیلی و آینده شغلی دانشجویان تربیت بدنی". فصلنامه المپیک، سال هفدهم، شماره ۲، صص ۱۱۲-۱۰۱.
۱۰. فرید فتحی، اکبر. (۱۳۸۹). "رابطه استفاده از ابعاد فناوری اطلاعات با مدیریت کیفیت جامع در فدراسیون‌های ورزشی منتخب". پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.
۱۱. قلی‌پور، آرین. امیری، بهنام. (۱۳۸۸). "تأثیر فناوری اطلاعات بر رفتار سازمانی". فصلنامه پژوهشی مدیریت، شماره ۱۰۳، دانشگاه تهران.
۱۲. گودرزی، محمود. ابوترابی، مجتبی. (۱۳۸۷). "ارتباط فناوری اطلاعات و ارتباطات با مدیریت دانش مدیران ستادی سازمان تربیت بدنی". اولین همایش ملی تخصصی مدیریت ورزشی، آمل.

۱۳. موحدی، محمد مهدی. معتمدی، مجید. کتال، علی. (۱۳۹۰). "بررسی نقش فناوری اطلاعات بر عملکرد شرکت ارتباطات سیار استان تهران". فصلنامه مدیریت، سال هشتم، شماره ۲۱، صص ۶۷ - ۷۸.
۱۴. موغلی، علیرضا. طالبی، سعید. صیف، محمدحسن. (۱۳۹۰). "عوامل مرتبط با نگرش دانشجویان دانشکده مدیریت دانشگاه علوم پزشکی شیراز در استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، گام‌های توسعه در آموزش پزشکی". مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دوره هشتم، شماره اول، صص ۴۰ - ۳۳.
۱۵. یعقوبی، نورمحمد. کوچک زاده، رقیه سادات. (۱۳۸۵). "پشتیبانی فناوری اطلاعات از مدیریت دانش". فصلنامه مدیریت صنعتی، شماره ۹، صص ۴۱ - ۵۶.

16. Anderson, K. (2005). "From information technology to knowledge technology: taking the user into consideration". *Journal of knowledge management*. Vol. 2, No. 2.

17. Baylor, A. and Ritchie, D. (2002). "What factors facilitate teacher skill, teacher morale, and perceived student learning in technology – using classrooms?" *Computers and Educ.* 39 (4). PP: 395-414.

18. Bhatt, G. (2001). "Knowledge management in organization: examining the interaction between technologies, techniques and people". *Journal of knowledge management*, Vol. 5, No. 1. PP: 68-75.

19. Bozbura, F. T. (2007). "Knowledge management practices in Turkish SME". *Journal of enterprise information management*, Vol. 20, No. 2. PP: 209-221.

20. Davenport, T. H. and L. Prusak (2000). "Working knowledge: how organizations manage what they know". Boston, MA. Harvard business school.

21. Dika, A. and Hamiti, M. (2011). "Challenges of implementing the ethics through the use of information technologies in the university". *Procedia social and behavioral sciences*. 15, PP: 1110-1114.

22. Duff, A. (2006). "Information society studies". London: rutledge.

23. Gokalp, M. (2011). "A study on the effects of information technologies on university students". *Procedia social and behavioral sciences*, Vol. 9, PP: 501-506.
24. Hismanoglu, M. (2011). "The integration of information and communication technology into current ELT coursebooks: a critical analysis". *Procedia social and behavioral sciences*, PP: 37-45.
25. Koskinen, K. and Pihlanto, P. (2008). "Knowledge management in project – based companies an organic perspective". *Palgrave macmillan*, New York.
26. Lindner, F. and Wald, A. (2011). "Success factors of knowledge management in temporary organizations". *International journal of project management*, Vol. 29, PP: 877-888.
27. Li – Ren, Y. Jieh – Haur, C., and Hsiao – Wen, W. (2011). "Assessing impacts of information technology on project success through knowledge management practice". *Automation in construction*. In press, corrected proof.
28. Madadi, Y. Iravani, H. and Nooghabi, S. (2011). "Factors effective on familiarity and usage of information and communication technology (ICT) university college of agriculture and natural resource". *University of Tehran, Iran. Procedia social and behavioral sciences*, Vol. 15, PP: 3625-3632.
29. Mantle, P. (2006). "The massive impact of IT on accounting firms". *The accounting bullitin*. Aprill. PP: 4-5.
30. Neels, C.J. and Johnson, D. (2010). "Information management as an enabler of knowledge managemtn maturity: a sough African perspective". *International journal of information management*. Vol. 30, PP: 57-67.
31. Nonaka, I., Von Krogh, G. (2009). "Tacit knowledge and knowledge conversion: controversy and advancement in organizational knowledge creation theory". *Organization science* 20 (3). PP: 635-652.

32. Sherif, K., and Xing, B. (2006). "Adaptive processes for knowledge creation in complex systems: the case of a global IT consulting firm". *Information and management*, Vol. 43, No. 4, PP: 530-540.
33. Tseng, S. M. (2008). "The effects of information technology on knowledge management systems". *Expert systems with applications*, Vol. 35, PP: 150-160.
34. Vahedi, M. Farhad Nejad. A. (2011). "Information technology (IT) for knowledge management". *Procedia computer science*. Vol. 3, PP: 444-448.
35. Wang, E., Klein, G. and Jiang, J. J. (2007). "IT support in manufacturing firms for a knowledge management dynamic capability link to performance". *International journal of production research*, Vol. 45. No. 11. PP: 2419-2434.
36. Wu. W.W. and Lee, Y. (2007). "Selecting knowledge management strategies by using analytic network process". *Expert system with applications*. www.sciencedirect.com. Vol. 32, No. 2, PP: 841-847.